

بیماری سپتیکه سمی خونریزی دهنده ویروسی

Viral Haemorrhagic Septicaemia

VHS

کارشناس فنی

دکتر پگاه رستمی سلیمانی

تهیه و تنظیم:

روابط عمومی اداره کل دامپزشکی استان کرمانشاه

علائم بیماری در ماهی:

دوره کمون این بیماری در دمای ۱۵-۱۶ درجه سانتیگراد در حدود ۱۵ روز است. این ویروس در ماههای پایین و شرایط غیربهداشتی تا یک سال هم می تواند در استخر زنده بماند. VHS به سه شکل دیده می شود:

الف) فرم فوق حاد و حاد

ب) فرم مزمن

ج) فرم عصبی

الف) فرم فوق حاد و حاد بیماری:

گسترش سریع ویروس و تلفات بالا، بی حالی، جمع شدن درخروجی، تنفس سریع، بیرون زدگی چشم، تیرگی بدن، شنای چرخشی و عمودی، آبشش کمخون و رنگ پریده، خونریزی در عضلات و چشم و احشاء، کبد خاکستری و زرد و روده های خالی و ملتهب از نشانه های فرم فوق حاد و حاد این بیماری می باشد.

خونریزی گسترده در کبد ماهی

ب) فرم مزمن بیماری:

تلفات کم و دوره طولانی بیماری، بی حالی، تیرگی بدن، خونریزی در احشاء، ادم کبد و کلیه و ملحال، کبد خاکستری و زرد و خالدار و بیرون زدگی چشمها از علائم فرم مزمن این بیماری می باشد.

بیرون زدگی و خونریزی در چشمهای ماهی مبتلا

بیماری سپتیسمی خونریزی دهنده ویروسی (VHS) یک بیماری ویروسی خطرناک ماهیان سردآبی به خصوص ماهی قزل آبی رنگین کمان می باشد. هرچند این ویروس بین انسان و آبزیان مشترک نیست. اما به علت خسارات اقتصادی شدیدی که به مزارع پرورش ماهی وارد می کند بسیار حائز اهمیت می باشد. بنابراین شناخت آبزی پروران در جهت پیشگیری و کنترل این بیماری ضروری است.

عامل بیماری:

عامل این بیماری ویروسی از خانواده رابدوویریده بوده که به راحتی توسط حرارت، pH اسیدی و اکثر ضدعفونی کننده ها از بین می رود. این بیماری تقریباً فصلی است و بیشتر در زمستان و در دمای کمتر از ۱۴ درجه سانتیگراد رخ می دهد و در بهار تلفات آن کمتر است و در تابستان و دمای بالاتر از ۱۸ درجه سانتیگراد قطع می شود. این بیماری در ماهیان قزل آبی انگشت قد و سن کمتر از ۶ ماه و ماهیان آب شیرین و شور دیده می شود.

خونریزی در کبد ماهی مبتلا

خونریزی در احشای داخلی ماهی مبتلا

درمان و کنترل بیماری:

این بیماری ویروسی بوده، درمان و یا واکسن ندارد. کنترل بیماری از طریق معدوم سازی ماهیان بیمار در کوره‌های لاشه سوز، خشکانیدن مزرعه حداقل به مدت ۳۰ روز و ضدعفونی استخر قبل از ورود بچه ماهی، استفاده از ویتامین‌ها به خصوص ویتامین C، پروبیوتیک‌ها و عدم ورود ماهی بیمار به مزرعه صورت می‌گیرد.

توصیه‌های بهداشتی جهت کنترل بیماری:

- ۱- خرید بچه ماهی و تخم چشم زده از مراکز معتبر و غیرآلوده و با گواهی حمل و نقل قرنطینه‌ای بهداشتی دامپزشکی
- ۲- به کارگیری مسئول فنی بهداشتی و استفاده از مشاوره‌های بهداشتی
- ۳- ضدعفونی مستمر ابزار، وسایل و دست‌ها
- ۴- عدم استفاده از ساچوک‌ها و ابزار مشترک
- ۵- محدود کردن رفت و آمد کارگراها در بین مزارع و جلوگیری از حضور افراد متفرقه در مزرعه
- ۶- استفاده از محرک‌های ایمنی، پروبیوتیک‌ها، مکمل‌های معدنی و ویتامین‌ها
- ۷- کنترل استرس‌های محیطی از طریق بهبود کیفیت غذا و کاهش تراکم و دستکاری ماهی‌ها و استفاده از نمک
- ۸- ضدعفونی تخم‌ها در مراکز تکثیر با ترکیبات ضدعفونی کننده ید دار به میزان ۱۰۰ ppm و به مدت ده دقیقه
- ۹- ضدعفونی آب ورودی استخر هفته‌ای دو بار توسط موادی مثل کلرامین تی، هالامید و یا محلول وایرال اف ایکس
- ۱۰- نصب کوره لاشه سوز در مزارع و دفن و سوزاندن تلفات به صورت بهداشتی
- ۱۱- قرنطینه مراکز درگیر و ممنوعیت ورود ماهی به این مراکز و همچنین کنترل خروج ماهی از این مزارع توسط اداره دامپزشکی
- ۱۲- عدم رها سازی بچه ماهی در فصول سرد و پرخطر سال
- ۱۳- استفاده از صندوق بیمه محصولات کشاورزی بانک کشاورزی به منظور جبران خسارت‌های احتمالی ناشی از وقوع بیماری
- ۱۴- گزارش سریع هر گونه تلفات به شبکه‌های دامپزشکی یا تماس با سامانه شبانه‌روزی ۱۵۱۲

آزمایش کرم‌ها و انگل‌ها در دهان ماهی سلا

ج) فرم عصبی بیماری:

در این فرم تلفات بسیار کم می‌باشد و علائم خاصی به جز شنای گوزپشتی و مارپیچی وجود ندارد.

راه‌های انتشار و انتقال بیماری:

این ویروس از طریق آب، ادرار، مدفوع و مایعات تناسلی و آلودگی سطح تخم و ماهی آلوده به ماهیان دیگر منتقل می‌شود. همچنین کارکنان و وسایل و خودروهای حمل و نقل، سخت پوستان و زالوها نیز نقش مهمی در انتقال این بیماری ایفا می‌کنند.

تشخیص بیماری:

تشخیص بیماری با توجه به علائم و همچنین نمونه‌برداری و انجام تست‌های ویروس‌شناسی مانند (PCR) صورت می‌گیرد. نمونه‌های مشکوک به آزمایشگاه‌های رفرنس کشور ارسال شده و پس از انجام آزمایش‌های لازم و جدا سازی ویروس، بیماری اثبات می‌شود.

ماهیان درگیر می‌توانند شناگسترش بیماری باشند

سازمان دامپزشکی کشور

مشاوره‌های ماهیان سلا به بیماری WIS

اداره کل دامپزشکی استان کرمانشاه
نشانی: کرمانشاه/بلوار کشاورز
تلفن: ۳۸ ۳۵ ۸۹ ۷۴ - ۳۸ ۳۵ ۸۸ ۶۴
دورنگار: ۳۳ ۳۵ ۵۶ ۳۸

سامانه رایگان اطلاع‌رسانی و پاسخگویی: ۱۵ ۱۲
www.kermanshah.ivo.ir